

OBSAH

EDITORIAL

O PROJEKTU POLITE

POLITE ve zkratce

POHLED ODBORNÍKŮ

Představení koncepce informačních systémů ve veřejné dopravě
Martin Pípa, CDV

PARTNEŘI PROJEKTU POLITE

Partneři nabízející dobré příklady a jejich příjemci

ZPRÁVY

Zahajovací setkání projektu POLITE

UDÁLOSTI

Plzeň 9. - 10. 4. 2013: Chytrá a zdravá městská veřejná doprava

POLICY LEARNING IN INFORMATION TECHNOLOGIES
FOR PUBLIC TRANSPORT ENHANCEMENT

EDITORIAL

Vážený čtenáři,

jsme rádi, že Vám můžeme nabídnout první Zpravodaj projektu POLITE, který Vás blíže seznámí se zahájeným projektem spolufinancovaným Evropskou komisí z programu INTERREG IVC. Tento projekt je zaměřen na transfer znalostí v zavádění informačních a komunikačních technologií (ICT) ve veřejné hromadné dopravě a jejich ukotvení v dopravní politice.

Služby v oblasti informačních systémů ve veřejné dopravě jsou založeny na sběru dopravních informací pomocí ITS (inteligentních dopravních systémů) a jsou zaměřeny na zlepšování nabízených služeb osobní i nákladní dopravy. Projekt POLITE sdružuje partnery s různými zkušenostmi v oblasti zavádění informačních systémů a může tak nabídnout nejen transfer zkušeností a nejlepších příkladů v Evropě, ale také přispěje k harmonizaci technických norem. V příštích třech letech budou partneři společně analyzovat, které dopravní politiky a nové technologie lze zavádět a uplatňovat. V závěru projektu budou zkušenosti použity k přípravě konkrétních implementačních plánů u jednotlivých partnerů.

Tento Zpravodaj je prvním z celkem pěti čísel, ve kterých Vás budeme informovat o vývoji projektu, včetně událostí, kde se můžete osobně setkat s partnery projektu. Postupně Vám také budeme nabízet názory odborníků v podobě rozhovoru.

V tomto prvním čísle najdete přehled partnerů projektu a vysvětlení témat, kterými se projekt zabývá. Za CDV je uveden rozhovor s ředitelem Divize rozvoje dopravy, Martinem Pípou o souvisejících otázkách informačních systémů ve veřejné dopravě. V závěru Zpravodaje můžete najít novinky k plánovaným akcím tematicky ladícím s projektem.

Pro Vaši další informovanost Vám doporučujeme sledovat stránky www.polite-project.eu. Zde budou i Zpravodaje ostatních partnerů projektu v jejich rodném jazyce.

Příjemné čtení!

POLITE ve zkratce:

POLITE je projektem na tři roky: byl zahájen v lednu 2012 a skončí v prosinci 2014.

Hlavními cíli projektu POLITE jsou:

- zlepšení místní, regionální a národní politiky v oblasti informačních systémů ve veřejné dopravě, a tím i zvýšení atraktivity a využívání veřejné dopravy;
- podpora interoperability a zavádění inteligentních dopravních systémů (ITS);
- podpora politik, které usnadní rozvoj spolupráce dopravních druhů využitím ICT, a zároveň tak zlepšit udržitelnou mobilitu;
- harmonizace norem ITS a standardizace úspěšných řešení pro jejich implementaci v různých městech, metropolitních oblastech, regionech a zemích.

Partneři projektu POLITE budou společně pracovat na dosažení těchto cílů, a to prostřednictvím výměny a přesunu zkušeností směrem k regionálním a místním strategiím v oblasti služeb informačních systémů ve veřejné dopravě. Navíc plánuje POLITE zavést spojení s dalšími regiony mimo projekt s cílem získat nové poznatky a více zaměřit pozornost na různá řešení již existující v Evropě.

K problematice informačních systémů ve veřejné dopravě přistupují partneři POLITE z celostního pohledu a inovativním způsobem. Informace, které cestující potřebují na různých územních úrovních, slouží jako vstup pro definování dopravních politik. Tak bude usnadněna cesta k interoperabilitě mezi informačními systémy, a z toho vyplyne i zvýšení přitažlivosti veřejné dopravy. Do projektu je zapojeno sedm partnerů.

POHLED ODBORNÍKŮ

Představení koncepce informačních systémů ve veřejné dopravě

Čím jsou informační systémy ve veřejné dopravě?

Pojem se vztahuje na procedury, systémy a zařízení založené na ITS, které sběrem, zpracováním a distribucí informací zlepšují mobilitu osob a zboží. Aplikace informačních systémů mohou být využívány provozovateli dopravy i konečnými uživateli ve všech druzích dopravy. Služby informačních systémů jsou určeny pro dynamické řízení veřejné a soukromé dopravy, vozových parků a silničních nehod prostřednictvím informací v reálném čase. Díky ITS je možné mít integrovaný systém dopravy, kde jsou všechny prvky mezi sebou propojeny za účelem vyšší výkonnosti, bezpečnosti a životnímu prostředí příznivé udržitelnosti.

Kdo může využívat těchto služeb?

Služby informačních systémů mají dopad na různé skupiny uživatelů (cestující, obce, dopravce a správce vozového parku) a vytvářejí pro každého z nich benefity:

- Cestující: mohou si vybrat mezi různými druhy dopravy, protože mají dostupné služby s cestovními informacemi, které jsou založeny na ITS včetně informací v reálném čase a informací z jednotlivých druhů dopravy, poskytované přes různá média.
- Obce: mohou řídit účinněji a výkonněji dopravu přijímáním informací od vlastníků dat a jejich distribucí občanům.
- Provozovatelé dopravy: mohou lépe řídit provoz svého vozového parku díky dostupnosti většího množství dat v reálném čase.
- Správci vozového parku: mohou znát přesnou polohu a situaci svých vozidel.

Služby mohou být poskytovány prostřednictvím různých médií, jako jsou rádio, televize, call centra, webové stránky, mobilní zařízení, atd. Nicméně pro koncového uživatele vyvstává silná potřeba jediného bodu, kde by byly shromážděny multimodální informace. Většina z existujících služeb jsou nabídky jednoho dopravního druhu, což tvoří překážky rychlému a účinnému plánování před cestou a během cesty. Jediný bod je výhodný z pohledu komunikace i ekonomiky. Z těchto důvodů POLITE podporuje integrovaná dopravní řešení a spolupráci dopravních druhů.

Jaké jsou současné trendy a překážky v tomto oboru?

Během posledních let se ITS stále více rozšiřují, zvláště v Evropě. Evropská komise přijala [Bílou knihu o dopravě](#) a [Zelenou knihu o městské mobilitě](#), kde jsou ITS viděny jako zlepšené dopravní řídicí a informační systémy, které povedou k účinnějšímu využívání dopravy a infrastruktury a budou podporovat ekologické řízení vozidel.

Trh v tomto oboru je v dnešní Evropě velmi komplexní. Pro implementaci multimodálních informačních platform pro služby je důležité vzít v úvahu množství problémů, např. potřeby uživatelů, existující poskytovatele služeb v dopravě, vhodný sběr informací pro služby, uživatelsky přátelská rozhraní, technologické aspekty, zúčastněné strany, atd. Navíc zde jsou nejméně tři kategorie potíží při sběru informací pocházejících od různých poskytovatelů: technologické, právní a organizační. Projekt POLITE proto shromažďuje partnery na různých úrovních užívání ITS a podněcuje výměnu a sdílení dobrých příkladů mezi regiony a entitami s více zkušenostmi, aby bylo snadnější je zavádět a využívat jejich služeb.

Martin Pípa

ředitel Divize rozvoje dopravy
Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.

● Mohl byste čtenářům přiblížit aktivity CDV týkající se ITS pro veřejnou dopravu?

CDV se soustředí na využití ITS za účelem zvyšování kvality nabízených služeb ve veřejné dopravě s cílem stávající cestující udržet a ty, jež využívají individuální dopravu, přimět ke změně a přechodu na dopravu veřejnou. Snažíme se skrze naše aktivity reflektovat skutečnost, že v integrovaných systémech jednotlivých měst se používají různé autonomní systémy, které provozují různí dopravci, organizátoři nebo správci IDS. Vhodnou mírou typizace zařízení lze zabránit nekoordinovanému šíření těchto systémů.

Těžiště činnosti a výzkumných aktivit CDV pak spadá zejména do oblasti informačních systémů ve veřejné dopravě. Loni jsme začali ve spolupráci s ÚNMZ připravovat technický rámec pro informační systémy ve veřejné dopravě formou souboru technických norem specifikujících požadavky na poskytovaná data a jejich podobu. Doufáme, že brzo bude návrh první normy připraven k připomínkování odbornou veřejností.

● Jak zapadá projekt POLITE do Vašich plánů do budoucna?

Na základě naší práce v projektu do současné doby víme, jakými specifickými tématy ITS se členové konsorcia v minulosti již zabývali a jaká témata by rádi uváděli do života v budoucnu. Máme tedy zmapovanou nabídku a poptávku po know-how. Ta nám potvrzuje, že mnohé naše budoucí zájmy jsou zároveň zájmy našich partnerů a některé naše již stávající zkušenosti můžeme nabídnout ostatním nebo se od nich naopak učit. To je podstata programu INTERREG, jenž takovou spolupráci evropských regionů podporuje a spolufinancuje. Nabyté novinky samozřejmě nabídneme dále partnerům v ČR.

● Jaké zkušenosti si slibujete získat od ostatních partnerů v projektu POLITE?

Koordinátorem projektu je kraj Kalábrie, v projektu jsou nejzkušenějšími partnery město Reading z Velké Británie a provincie Ferrara v Itálii. To jsou tedy partneři s letitými zkušenostmi se zaváděním ITS v místech své správy a my bychom rádi využili jejich znalostí i v ČR, abychom nabídli nejvhodnější metodiky a dopravní politiky pro zavádění ITS ve veřejné dopravě. Budeme si navzájem s ostatními partnery nabízet nejlepší příklady vhodné k následování, jejichž hledání a výběru budou věnovány nejbližší měsíce práce na projektu.

● Jaká jsou Vaše očekávání přínosů projektu POLITE, co se týká potřeb odborné veřejnosti?

Odborná veřejnost ví velice dobře, jaké služby by chtěla nabízet. Otázkou je, jak je zajistit organizačně a jakým způsobem je financovat. Rovněž je nezbytné připravovat kvalitní výběrová řízení, co se týče požadavků na systémy, které jsou poptávány. To se týká například interoperability s již existujícími systémy a interoperability s předpokládanými systémy v budoucnu. Důležité je předpokládat i další mezinárodní integraci různých systémů veřejné dopravy.

● Jaké výhody z projektu POLITE tedy mohou mít občané využívající veřejnou hromadnou dopravu?

Předpokládám, že nadále budou uživatelé veřejné hromadné dopravy užívat stále se zlepšující informační a řídicí systémy jako koncoví uživatelé. Rozhodně obecně předpokládám, že by uvítali informace o příjezdu vozidel v reálném čase a zvýšení spolehlivosti návaznosti spojů.

POLITE V CENTRU POZORNOSTI

Provincie Ferrara (PoF)

Itálie

Provincie Ferrara je odpovědná za plánování a organizaci veřejných dopravních služeb v provincii. Spolupracuje s regionem Emilia Romagna, Agenturou mobility (AMI) a s obcemi na svém území. Provincie se zapojila do implementace služeb informačních systémů ve veřejné dopravě, které zahrnují první monitoring v reálném čase a řídicí centrum silniční dopravy v regionu Emilia Romagna, observatoř silniční bezpečnosti a dopravní systém reagující na poptávku ve venkovských oblastech s nízkou hustotou zalidnění, který se skládá z informačního centra pro rezervaci a trasování autobusů. Provincie implementovala do městské oblasti proměnné dopravní značení se zprávami o dopravě, událostech a informacemi o volných parkovacích místech.

V projektu POLITE se provincie Ferrara podělí o svoje zkušenosti. Provincie se zároveň intenzivně poučí od partnerů, aby mohla zlepšit své politiky, obzvláště vztahující se na plánování tras a dynamické vážení za pohybu (zařízení WIM); monitorování dopravních proudů prostřednictvím centra pro sběr informací s ohledem na tvorbu inteligentní Stanice mobility provincie; služby s aktualizovanými informacemi v reálném čase pro soukromou i veřejnou dopravu na úrovni provincie prostřednictvím lokalizace soukromých mobilních telefonů; dopravní služby a služby mobility během velkých událostí.

Rada města Readingu (RBC)

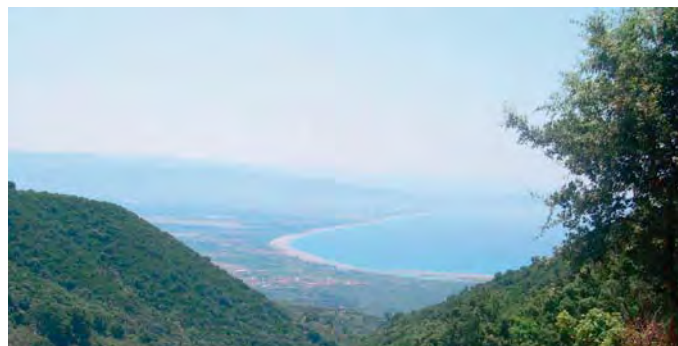
Velká Británie

Strategie veřejné dopravy je klíčovou součástí celkové dopravní strategie Rady města Readingu (RBC). Reading je trvale na špičce Velké Británie (VB) v zajišťování záměrů Místního dopravního plánu a byl jedním z demonstrátorů Městského dopravně-řídicího centra (UTMC) v Británii. Reading nadále pokračuje v rozvoji svého UTMC, a proto bude klíčovým ve sdílení zkušeností s touto iniciativou s partnery projektu POLITE. Reading má zaveden informační systém v reálném čase postavený na GPS, integrovaný do UTMC pro poskytování cestovních informací v reálném čase na zastávkách, na displejích veřejných tabulí, přes internet a mobilní telefony pomocí mapových služeb. Reading také nedávno zmodernizoval svůj platební systém jízdného chytrou kartou a má jeden z nejnovějších autobusových vozových parků s různým zbarvením autobusů pro různé trasy. RBC sdělí nejlepší příklady a umožní začlenit svoje zkušenosti z projektu UTMC do implementačních plánů partnerů, které poskytnou základ pro plány politiky místní dopravy. Zároveň RBC vidí výhodu transferu zkušeností od ostatních a v příležitosti pro rozvoj nových politik a nápadů prostřednictvím řízených diskusí v rámci tohoto projektu.

Krajský úřad Kalábrie (CRA)

Itálie

Region Kalábrie vždy považoval dopravu za klíčové téma rozvoje na úrovni zahraniční (především v námořní dopravě) i na úrovni domácí. Oddělení dopravy na Krajském úřadě Kalábrie řídí přímo silniční příměstské služby, městské silniční a železniční služby. V regionu, kde využívání vozidel převyšuje průměr využívání vozidel v EU, směřuje úsilí úřadu ke zlepšení životního prostředí a kvality života obyvatel ve městě prostřednictvím přijetí mnohých opatření. Nejdůležitější zásahy v období 2007-2013 se týkají udržitelnosti mobility ve třech nejrozsáhlejších městských

oblastech regionu. Jsou plánovány změny v mobilních informačních systémech v propojení se službami místní veřejné hromadné dopravy. CRA také započalo spolupráci s univerzitou v Kalábrii, aby na webovém portálu dopravy byly poskytovány informace o místní veřejné hromadné dopravě. Projekt POLITE poskytne vstup, který pomůže úřadu při naplňování jeho plánů na udržitelnost mobility.

Institut logistiky a skladování (ILIM)

Polsko

Institut logistiky a skladování (ILIM) je znám jako centrum logistické kompetence v polském kraji Wielkopolska. Jde o mezidisciplinární státní výzkumnou organizaci, kde politiky v logistice jsou předmětem výzkumu, vývoje i praktické aplikace. ILIM úzce spolupracuje s vedením kraje. ILIM slouží především jako technický orgán pro politiku rozvoje regionu a města Poznaň. ILIM očekává, že prostřednictvím projektu POLITE nasbírá zkušenosti z nejlepších příkladů a poskytne je zájemným stranám v regionu Wielkopolska. Kraj nemá politiku pro ITS ve veřejné dopravě, a proto výsledky projektu POLITE umožní poskytnout nejdůležitější informační vstupy řídicím orgánům kraje pro příští programové období (2014–2020).

Centrum dopravního výzkumu (CDV)

Česká republika

Odborníci z Centra dopravního výzkumu se již několik let věnují problematice informačních systémů pro cestující. Zároveň se také věnují komplexní oblasti dopravní telematiky. V rámci svých výzkumných projektů se převážně orientují na problematiku zavádění informačních systémů veřejné dopravy a její legislativní podpoře. Jedním z hlavních cílů je harmonizace evropských norem do českého prostředí tak, aby byla umožněna interoperabilita mezi jednotlivými dopravními systémy. CDV má díky řešení výzkumných projektů úzkou vazbu na uživatele informačních systémů i objednatele těchto systémů. CDV je členem RTIG (Real Time Information Group). Tato mezinárodní organizace sdružuje odborníky z oblasti informačních systémů v reálném čase. CDV věří v pozitivní přínos projektu POLITE právě z důvodu transferu dalších informací, jakým způsobem partneři z jednotlivých členských států EU přistupují k implementaci důležitých norem právě v oblasti informačních systémů ve veřejné dopravě.

Lotyšská asociace pro dopravní rozvoj a vzdělávání (LaTDEA)

Lotyšsko

Hlavními aktivitami LaTDEA, lotyšské nevládní neziskové organizace, jsou příprava vzdělávacích a školicích koncepcí a strategií, asistence při vývoji dopravních školicích center, podpora projektů dopravního základního a aplikovaného výzkumu, spolupráce s národními a mezinárodními institucemi při podporování rozvoje lotyšského dopravního systému a jeho integrace do mezinárodní dopravní sítě a také pomoc při přejímání mezinárodních norem, praxí a nových technologií. Oblastí zájmu LaTDEA v projektu POLITE je využívání a distribuce dynamických a vybraných multimodálních informací uživatelům, před cestou i během cesty, při hledání způsobů pro dosažení vyšší účinnosti dopravy a vyšších úrovní kvality cestování. Na krajské úrovni budou studovány klíčové zkušenosti a aplikace z projektu POLITE s cílem zlepšení dopravních politik. LaTDEA bude také podporovat správce silniční sítě.

Zahajovací jednání projektu POLITE

Zahajovací jednání projektu POLITE se konalo v italském kraji Kalábrie, od 21. do 22. června 2012.

Setkání bylo zorganizováno Krajským úřadem Kalábrie (CRA), který je vedoucím partnerem tohoto projektu, a oficiálně je zahájil kancléř Luigi Fedele z regionálního Ministerstva pro spolupráci. Dvoudenní setkání posloužilo k vzájemnému seznámení partnerů a k vytvoření podrobného pracovního plánu projektu POLITE. Konsorcium projektu na začátek definovalo tři prioritní témata partnerů na straně poptávky a na straně nabídky informací, jako základ pro výběr nejlepších praxí a politik. Zahajovací jednání bylo úspěšné a reportáže o něm vydalo či vysílalo šest místních médií, např. 'Gazzetta del Sud' a 'Agenzia Stampa Quotidiana Nazionale'.

UDÁLOSTI

Plzeň 9. - 10. 4. 2013: Chytrá a zdravá městská veřejná doprava

Plzeňské městské dopravní podniky, a.s. pod záštitou Ministerstva dopravy a Sdružení dopravních podniků ČR pořádají druhý ročník konference Chytrá a zdravá městská veřejná doprava. I letos bude konference rozdělena na čtyři tematické bloky. Předpokládaná účast je přes 300 návštěvníků z řad odborné veřejnosti.

Více na: <http://www.konference.pmdp.cz/>

KOORDINÁTOR

Valeria A. Scopelliti
vedoucí referent provozu
Krajský úřad Kalábrie

Tel.: 0039 0961 852057
Email: v.scopelliti@regcal.it

MANAŽER DISEMINACE:

Daniela Stoycheva
projektový referent,
Polis

Tel.: 0032 2 500 56 79
E-mail: DStoycheva@polisnetwork.eu

Objednejte si Zpravodaj POLITE! Navštivte webové stránky: www.polite-project.eu

8

Výhradní odpovědnost za obsah této publikace mají její autoři.
Nemusí nutně odrážet názor Evropské unie.

Evropská komise nezodpovídá za žádné využití, které může být vytvořeno na základě těchto informací.